

Mnenje Evropskega ekonomsko-socialnega odbora – Predlog sklepa Sveta o smernicah za politike zaposlovanja držav članic

(COM(2021) 282 final – 2021/0137 (NLE))

(2021/C 517/15)

Poročevalka: **Marina Elvira CALDERONE**

Zaprosilo	Svet Evropske unije, 11. 6. 2021
Pravna podlaga	člen 148(2) Pogodbe o delovanju Evropske unije
Pristojnost	strokovna skupina za zaposlovanje, socialne zadeve in državljanstvo
Datum sprejetja mnenja strokovne komisije	7. 9. 2021
Datum sprejetja mnenja na plenarnem zasedanju	23. 9. 2021
Plenarno zasedanje št.	563
Rezultat glasovanja (za/proti/vzdržani)	185/1/16

1. Sklepi in priporočila

1.1 EESO pozdravlja predlog sklepa Sveta o smernicah za politike zaposlovanja držav članic. Njegova vsebina je koristen referenčni okvir za usmerjanje politik zaposlovanja, ki lahko podprejo postopen in zelen izhod iz pandemične krize, in zagotovitev, da bodo različne oblike gospodarske pomoči privedle do ugodnih rezultatov na področju zaposlovanja. Navedene smernice bodo služile kot pomemben referenčni okvir tudi pri zagotavljanju, da bodo ukrepi za krepitev odpornosti in okrevanje postavili temelje za ustvarjanje kakovostnih delovnih mest v okoljsko in družbeno trajnostnem gospodarstvu. Usklajevanje učinkovitih politik zaposlovanja je ključno izhodišče za izboljšanje ravni kohezije med državami članicami ter zmanjšanje družbene in gospodarske neenakosti.

1.2 Pri smernicah za zaposlovanje je treba upoštevati vpliv pandemije COVID-19 na trg dela, akcijski načrt za evropski steber socialnih pravic in izide socialnega vrha, ki je potekal v Portu in v okviru katerega so bili določeni ambiciozni socialni cilji na področju zaposlovanja, boja proti revščini ter dostopa do znanj in spretnosti. Spremljati bo treba tudi to, kako na zaposlovanje vplivajo instrumenti pomoči, kot sta program SURE in instrument Next Generation EU, ki temeljita na izdaji obveznic Unije kot sredstva za vzajemno prevzemanje dolga, ustvarjenega tudi za podporo politikam zaposlovanja. Sredstva za politike zaposlovanja držav članic bodo na voljo tudi v okviru nacionalnih načrtov za okrevanje in odpornost, vendar pod posebnimi pogoji v zvezi s cilji, področji ukrepanja in načini porabe sredstev, pri čemer bo posebna pozornost namenjena aktivnim politikam zaposlovanja.

1.3 Evropske politike je treba uskladiti s cilji smernic za zaposlovanje, pri čemer je treba okrepiti trg dela, spodbujati produktivnost in konkurenčnost podjetij ter socialno tržno gospodarstvo Evropske unije in okrepiti strukturne ureditve, namenjene prehodu z začasnih ukrepov za zaščito delovnih mest na ustvarjanje kakovostnih delovnih mest. Pri takih procesih je treba spodbujati socialni dialog, kolektivna pogajanja ter vključevanje socialnih partnerjev in predstavnikov civilne družbe v postopke odločanja.

1.4 EESO v zvezi s smernico 5 – Spodbujanje povpraševanja po delovni sili – meni, da morajo proces ponovnega zagona povpraševanja spremljati ukrepi za povečanje samega povpraševanja, ki omogočajo dostop do trga dela, ter spodbujanje gospodarske vzdržnosti in družbene trajnosti podjetij, profesionalizacije delavcev in izboljšanja delovnih pogojev. To je mogoče doseči tako, da se v celoti izkoristijo priložnosti za preoblikovanje proizvodnih sistemov, uvedejo digitalne tehnologije in instrumenti za zagotavljanje okoljske trajnostnosti ter spodbuja vseživljenjsko učenje. Ukrepe ekonomske politike je treba dobro uskladiti s politikami za spodbujanje povpraševanja po delovni sili.

1.5 V zvezi s smernico 6 – Krepitev ponudbe delovne sile ter izboljšanje dostopa do zaposlitve, spretnosti in kompetenc – EESO meni, da je ključnega pomena zmožnost posameznih držav članic za načrtovanje učinkovitega usklajevanja naložbenih ukrepov za usposabljanje in trg dela, določenih v nacionalnih načrtih za okrevanje in odpornost in v okviru strukturnih skladov. V sedanjih krizi je postalo še toliko bolj jasno, da je treba priznati in zagotoviti pravico do vseživljenjskega učenja in dejanskega dostopa do kakovostnega izobraževanja in usposabljanja ter nadgrajevanja znanj in spretnosti, pri čemer je treba tudi zmanjšati sedanje razlike na področju strokovnega izpopolnjevanja tako med

proizvodnimi kategorijami kot med državami članicami. Doseganje cilja glede dostopa do usposabljanja, določenega v akcijskem načrtu za socialni steber, bo pokazatelj sposobnosti držav članic za uvajanje novih instrumentov, ki zmanjšujejo neenakosti pri dostopu in izpolnjujejo potrebe trga dela glede novih znanj in spretnosti.

1.6 EESO se v zvezi s smernico 7 – Izboljšanje delovanja trgov dela in učinkovitosti socialnega dialoga – zavzema za vzpostavitev evropske digitalne platforme za usklajevanje povpraševanja in ponudbe na trgu dela, ki bi predstavljala skupen standard držav članic in služb za zaposlovanje ter spodbujala aktivne politike in evropsko mobilnost, med drugim s krepitvijo javnih in zasebnih služb za zaposlovanje. Sprejetje učinkovitih ukrepov za zagotavljanje varnosti in preprečevanje tveganj mora biti osnova za spodbujanje širše kulture preprečevanja tveganj v vseh državah članicah kot temeljnega elementa za širjenje skupne kulture dela, ki omogoča uresničevanje potenciala vseh oseb, spodbuja blaginjo ter odpravlja vse nevarnosti in tveganja na delovnem mestu. Socialni dialog in kolektivna pogajanja so pomembni elementi vzdržnosti in odpornosti evropskih gospodarstev, vendar je v nekaterih državah članicah še vedno treba na nacionalni ravni vzpostaviti regulativen in institucionalen okvir, ki bo spodbujal in podpiral sisteme odnosov med delodajalci in delojemalci.

1.7 EESO meni, da je treba poleg krepitve politik zaposlovanja, namenjenih zaposlenim v odvisnem pogodbenem razmerju, izboljšati sposobnost držav članic za spodbujanje podpornih ukrepov za samozaposlene, nosilce samostojnih dejavnosti in osebe v svobodnih poklicih, zlasti mlade.

1.8 Smernica 8 zajema „spodbujanje enakih možnosti za vse, krepitev socialne vključenosti in boj proti revščini“. EESO to smernico podpira, saj je v zvezi s politiko zaposlovanja bistveno oblikovati strategijo, ki bo zagotavljala enak dostop do trga dela in enake pogoje v delovnih razmerjih. Razmerje med socialnim varstvom, trgom dela, delovanjem gospodarstva ter bojem proti neenakosti in revščini je temeljno izhodišče in vodilo za politike zaposlovanja, ki omogočajo vzpostavitev povezave med gospodarsko rastjo in družbenim razvojem. EESO ponovno poudarja, da je treba oblikovati učinkovite politike vključevanja, ki bi jih morali obravnavati kot naložbe, ki so bistvene za rast ter posodobitev gospodarskih in proizvodnih sistemov. Uvesti je treba tudi mehanizme za preprečevanje tveganja novih oblik revščine med delavci z nizkimi dohodki, poleg drugih skladnih strategij za boj proti revščini.

2. Ozadje

2.1 Uvod

2.1.1 Smernice za zaposlovanje so bile sprejete leta 2019, leta 2020 pa so bili vanje vključeni novi elementi, povezani s krizo zaradi COVID-19, zelenim in digitalnim prehodom ter cilji trajnostnega razvoja. EESO še vedno zavzema stališče iz mnenja SOC/646 ⁽¹⁾, v katerem je že predstavil svojo analizo in oceno. V to mnenje pa vključuje še nekaj ugotovitev ob upoštevanju vplivov pandemične krize na življenjske in delovne pogoje evropskih državljanov ter potrebe po preoblikovanju prednostnih ukrepov držav članic in evropskih institucij.

2.1.2 V predlogu Komisije je določeno, da smernice za zaposlovanje, priložene Sklepu Sveta (EU) 2020/1512 ⁽²⁾, v letu 2021 ostajajo nespremenjene in da jih morajo države članice upoštevati pri oblikovanju svojih nacionalnih politik zaposlovanja in reformnih programov. Glavni cilj je zdaj zagotoviti, da bodo podporni ukrepi za zagotavljanje odpornosti in okrevanje gospodarstva in proizvodnje pozitivno vplivali na družbo.

2.2 Smernice so naslednje:

- Smernica 5: Spodbujanje povpraševanja po delovni sili
- Smernica 6: Krepitev ponudbe delovne sile ter izboljšanje dostopa do zaposlitve, spretnosti in kompetenc
- Smernica 7: Izboljšanje delovanja trgov dela in učinkovitosti socialnega dialoga
- Smernica 8: Spodbujanje enakih možnosti za vse, krepitev socialne vključenosti in boj proti revščini

⁽¹⁾ UL C 232, 14.7.2020, str. 18.

⁽²⁾ Sklep Sveta (EU) 2020/1512 z dne 13. oktobra 2020 o smernicah za politike zaposlovanja držav članic (UL L 344, 19.10.2020, str. 22).

2.3 V predlogu je poudarjeno, da bi morale EU in države članice:

2.3.1 boriti se proti socialni izključenosti in diskriminaciji ter spodbujati socialno pravičnost in varstvo, enakost žensk in moških, solidarnost med generacijami in varstvo pravic otrok. Države članice so se na socialnem vrhu v Portu zavezale izvajanju ambicioznih socialnih ciljev glede oblikovanja nacionalnih politik in novih evropskih instrumentov za podporo zelenemu in digitalnemu prehodu ter za gospodarsko in socialno konvergenco, ki bo okrepiła konkurenčnost socialnega tržnega gospodarstva EU;

2.3.2 zagotoviti, da so ekonomske politike in politike zaposlovanja usklajene, da bi dosegli podnebno nevtralnost EU, podprli evropski prehod na vzdržno digitalno in zeleno gospodarstvo, posodobili znanja in spretnosti, izboljšali konkurenčnost, zagotovili ustrezne delovne pogoje, spodbujali inovacije, socialno pravičnost in enake možnosti ter preprečevali neenakosti in regionalne razlike. Enotnost politik in izvajanje učinkovitih in doslednih strategij za zaposlovanje sta ključnega pomena za prehod z obvladovanja izrednih razmer na fazo okrevanja, ki bo omogočila spodbujanje okoljsko in družbeno trajnostnega razvoja ter ustvarjanje novih delovnih mest in boljših zaposlitvenih pogojev;

2.3.3 sodelovati z namenom obravnave strukturnih dejavnikov, kot so podnebne spremembe, okoljski izzivi, globalizacija, digitalizacija, umetna inteligenca, delo na daljavo, platformno gospodarstvo in demografske spremembe, ter po potrebi prilagoditi obstoječe sisteme;

2.3.4 sprejeti potrebne ukrepe in politike za pospeševanje trajnostne gospodarske rasti, ustvarjanje kakovostnih delovnih mest in spodbujanje produktivnosti, pa tudi za izboljšanje socialne in teritorialne kohezije ter spodbujanje navzgor usmerjene konvergenca, odpornosti gospodarstva in fiskalne odgovornosti držav članic;

2.3.5 zagotoviti, da reforme trga dela, ki vključujejo tudi nacionalne mehanizme določanja plač, spoštujejo nacionalne prakse socialnega dialoga in kolektivnih pogajanj, da bi se zagotovile poštene plače ter dostojni življenjski in delovni pogoji;

2.3.6 zagotoviti, da se z učinkovitimi politikami in instrumenti ublažijo gospodarske in socialne posledice ter posledice za zaposlovanje, ki jih je povzročila kriza zaradi COVID-19.

2.4 Države članice in Unija si morajo prizadevati za oblikovanje usklajene strategije za zaposlovanje, zlasti pa za spodbujanje kvalificirane in usposobljene delovne sile z znanji in spretnostmi, prilagojenimi potekajočim preobrazbam (pa tudi spodbujanje trgov dela, ki so usmerjeni v prihodnost in se lahko odzivajo na gospodarske spremembe). Države članice morajo spodbujanje zaposlovanja obravnavati kot področje skupnega interesa in svoje delovanje v zvezi s tem usklajevati v okviru Sveta. V skladu s členom 148 PDEU mora Svet sprejeti smernice za zaposlovanje, v katerih se opredelita obseg in usmeritev usklajevanja politik držav članic in ki služijo kot osnova za priporočila za posamezne države članice v okviru evropskega semestra.

2.5 Poudariti je treba, da prisotnost dejavnikov tveganja, kot je razvidno iz vplivov pandemije COVID-19 na gospodarske in socialne sisteme, terja instrumente podpore, med drugim tudi finančne, ki bodo državam članicam omogočili uporabo skupnih pobud za preprečevanje vplivov kriz na delovne in življenjske pogoje evropskih državljanov.

2.6 EESO podpira odločitve, ki jih je Komisija sprejela v zadnjih mesecih in s katerimi je odobrila nacionalne načrte za okrevanje in odpornost, ter meni, da te odločitve podpirajo model pravičnega in trajnostnega razvoja. Obenem je treba preprečiti, da bi se ob izhodu iz pandemične krize povečali tveganje socialne izključenosti in teritorialno neravnovesje, ki se je v zadnjih letih poslabšalo tudi med evropskimi regijami, kot je vse od leta 2013 razvidno iz indeksa regionalne konkurenčnosti Evropske komisije, s katerim se meri konkurenčnost regij.

2.7 Za oblikovanje vključujočega gospodarskega in razvojnega modela so potrebne politike in naložbe, namenjene krepitvi infrastrukture za produktivnost, digitalizacijo in logistiko, spremljati pa jih morajo ukrepi za teritorialno kohezijo, spodbujanje človeškega kapitala in usposabljanje delovne sile ter krepitev instrumentov za podporo trgu dela ter sistemu socialnih in osebnih storitev. Prevelike razlike in neenotnosti pri dostopu do priložnosti slabijo Evropo, EESO pa meni, da mora kohezija še naprej predstavljati referenčni okvir tudi za politike, namenjene spodbujanju rasti.

2.8 Pandemična kriza je poglobila nekatere strukturne težave na evropskem trgu dela in izpostavila vprašanja, na katera je treba odgovoriti s celovito politiko, ki omogoča obravnavo tako položaja najranljivejših kategorij kot problematičnih elementov v posameznih sektorjih trga dela. Prehod, s katerim se soočajo države članice, zahteva močno podprte in tesno usklajene politike, dejanja in ukrepe ter stalno podporo socialnega dialoga.

2.9 Vsi delavci bi morali imeti dostop do socialne zaščite, tudi delavci, ki delajo na daljavo, in tisti v novih oblikah dela, vključno s platformnim delom. S tem bi se okrepili sistemi socialnega varstva. Spodbujati je treba vključevanje najšibkejših kategorij in polno spodbujanje udeležbe žensk na trgu dela, da bi preprečili vse oblike diskriminacije in odpravili plačno vrzel med spoloma.

3. Splošne ugotovitve

3.1 EESO tudi na podlagi prejšnjih mnenj o smernicah za zaposlovanje poudarja naslednje:

3.1.1 Področje boja proti diskriminaciji je povezano s prizadevanji za izboljšanje kakovosti dela, ta prizadevanja pa zahtevajo skupne strategije držav članic za povezovanje produktivnosti in konkurenčnosti s sistemi, ki omogočajo spodbujanje človeškega kapitala in delavcem zagotavljajo najboljše delovne pogoje.

3.1.2 V izrednih razmerah se običajno okrepijo dejavniki socialnega tveganja, zlasti neenakost, zato morajo biti naložbe in oblike podpore za okrevanje gospodarstva povezane v okviru trdnega sistema naložb v socialno in delovno infrastrukturo, ki lahko z ustreznimi politikami in ukrepi izboljša standarde socialne zaščite v državah članicah.

3.1.3 Proces rasti evropskih gospodarskih in socialnih sistemov mora vključevati odločne in enotne ukrepe za preprečevanje socialnega dampinga med državami članicami, ki temelji na zmanjšanju oblik zaščite, jamstev in varnosti delavcev, hkrati pa je treba spodbujati pravično konkurenčnost, ki je usmerjena k inovacijam in temelji na ovrednotenju delovne sile ter trajnosti proizvodnje in storitev. Potrebne so aktivne politike trga dela, kot sočasne spodbude za zaposlovanje ogroženih skupin, možnosti izpopolnjevanja in preusposabljanja ter podjetniška podpora, tudi za podjetja socialne ekonomije.

3.1.4 Za inovacije bodo ključnega pomena pobude novih generacij, ki jim je treba zagotoviti dostop do kakovostnih in stabilnih delovnih mest ter pri tem spodbujati mobilnost delavcev med državami članicami. EESO se strinja z vsebino izjave iz Porta, v kateri je navedeno, da so „[m]ladi [...] za Evropo nepogrešljiv vir dinamike, talenta in ustvarjalnosti“. Tudi v zvezi s temi cilji so samostojne dejavnosti, intelektualno delo in svobodni poklici pomemben segment, ki ga je treba podpreti skupaj z novimi poslovnimi dejavnostmi in inovativnimi zagonskimi podjetji.

3.1.5 Zaradi potrebe po zagotovitvi družbeno kakovostne rasti se je treba ponovno posvetiti neproduktivnemu delu, zlasti osebnim in lokalnim storitvam ter združenim oblikam organizacije gospodarskih in socialnih dejavnosti, in sicer v okviru, v katerem so družbene vezi temeljni element razvoja in rasti.

3.1.6 V tem okviru je bistveno, da smernice vključujejo izvajanje evropskega stebra socialnih pravic, ki je referenčni okvir za zagotavljanje, da bodo ukrepi za izhod iz gospodarske in socialne krize ustrezno in pozitivno vplivali na družbo, in sicer v času večjega tveganja izključenosti zaradi izrednih zdravstvenih razmer⁽³⁾. Trije novi cilji iz akcijskega načrta v zvezi s stopnjo zaposlenosti, dostopom do usposabljanja in prilagoditvijo znanj in spretnosti ter bojem proti revščini, vključno z revščino otrok, državam članicam nalagajo, da v okviru procesa evropskega semestra oblikujejo politike in instrumente, ki bodo vključevali ukrepe za doseganje opredeljenih ciljev. EESO je poleg tega že poudaril, da je treba določiti nove socialne kazalnike za merjenje napredka držav članic.

3.1.7 Aktivna in strukturirana udeležba socialnih partnerjev in organizacij civilne družbe je bistvenega pomena za izvajanje nacionalnih načrtov za okrevanje in odpornost ter doseganje ciljev iz akcijskega načrta. EESO poudarja, da je treba vzpostaviti uradne postopke posvetovanja, ki bodo omogočali dejansko izmenjavo mnenj z vladami in nacionalnimi institucijami ter odpravili obstoječe ovire, ki preprečujejo učinkovito posvetovanje in udeležbo civilne družbe. Opredeliti je treba tudi instrumente za okrepitev kolektivnih pogajanj in spodbujanje pokritosti s kolektivnimi pogajanjmi.

3.1.8 Povsem jasno je, da se socialne in ekonomske politike ter politike zaposlovanja povezujejo prek sistemov izobraževanja in nenehnega učenja ter da sta osrednja vloga in prečnost znanj in spretnosti bistveni tudi za učinkovitost aktivnih politik in da bi morali biti temeljno vodilo smernic.

⁽³⁾ UL C 374, 16.9.2021, str. 38.

3.1.9 Razvoj kakovosti izobraževalnih sistemov bi moral biti prednostni cilj, in sicer ne samo pri spodbujanju prečnih znanj in spretnosti na področju digitalnih tehnologij in okoljske trajnostnosti, temveč tudi pri krepitevi mehkih veščin in sposobnosti sodelovanja delavcev.

3.1.10 Zaradi izrednih razmer so bile aktivirane posebne oblike podpore za obvladovanje krize in zmanjševanje tveganja brezposelnosti, kot je program SURE. Glede na smernico 5 je pomembno, da Komisija med okrevanjem zagotovi nadaljnjo uporabo instrumentov financiranja in podpore za blaženje posledic krize, pa tudi instrumentov in politik za ponovno zaposlovanje brezposelnih.

3.1.11 Ti instrumenti morajo omogočiti financiranje ukrepov, kot so sheme skrajšanega delovnega časa, mehanizmi za nadomestilo dohodkov in drugi ukrepi, namenjeni preprečevanju brezposelnosti, dokler se sedanje krizne razmere zaradi COVID-19 ne odpravijo.

3.1.12 V zvezi s tem je bistveno, da se leta 2021 še naprej izvajajo politike, uvedene leta 2020, in sicer z uporabo instrumentov solidarnosti za olajšanje najtežjih zaposlitvenih razmer, ki jih spremljajo aktivne politike zaposlovanja.

3.1.13 Zato je ključno olajšati dostop do posojil, podpreti naložbe v inovacije in produktivnost ter na splošno vzpostaviti regionalne, davčne in infrastrukturne pogoje, ki so ugodni za inovacije in spodbujanje gospodarskih pobud, zlasti za mala in srednja podjetja, podjetja socialne ekonomije, samostojne dejavnosti in svobodne poklice, ter spodbujajo zaposlovanje.

4. Posebne ugotovitve

4.1 EESO ponavlja svoja stališča iz mnenja SOC/646, a želi poudariti nekaj vidikov ob upoštevanju vplivov pandemije, ki je razkrila ključne izzive, pa tudi prednostna področja ukrepanja in posredovanja. Meni, da je treba zaradi naraščajočih neravnovesij, ki so prisotna že več kot desetletje in so se med krizo zaradi posledic COVID-19 še povečala, ukrepati z učinkovitimi politikami, ki bodo omogočile uskladitev gospodarske rasti z družbenim razvojem, in sicer z ukrepi za podporo konkurenčnosti ter izboljšanje kakovosti sistemov dela in politik zaposlovanja. V zvezi s tem je treba v državah članicah izvajati naložbe, povezane z nacionalnimi načrti za okrevanje in odpornost, ter te naložbe preverjati na podlagi ciljev iz smernic za leto 2021, pri čemer je treba posebno pozornost nameniti izboljšanju povpraševanja in ponudbe na trgu dela ter spodbujanju enakih pogojev in možnosti, delovanja trga dela in vključevanja. Prizadevati si je treba za tesno in dosledno usklajevanje med politikami za obvladovanje izrednih razmer, oblikami podpore, uvedenimi v okviru programa SURE, ukrepi in naložbami v okviru načrta za okrevanje ter ukrepi in financiranjem, ki so bili določeni v sklopu načrtovanja strukturnih skladov za obdobje 2021–2027.

4.2 Okrevanje gospodarstva, do katerega naj bi prišlo leta 2021, zlasti z naložbenimi projekti, povezanimi z nacionalnimi načrti za okrevanje in odpornost, lahko pripomore k vsesplošnemu izboljšanju zaposlitvenih razmer, če bodo države članice sprejele ciljno usmerjene ukrepe na področju socialnih zadev in dela, ki bodo ustrezali izzivom sedanjih sprememb.

4.3 V zvezi s tem je treba ponovno opozoriti na cilje evropskega stebra socialnih pravic in agende za trajnostni razvoj. Gre za odločitve, ki morajo Komisijo in države članice spodbuditi k ukrepom, s katerimi ni mogoče odlašati ter ki so med pandemijo postali še očitnejši in nujnejši za vzpostavitev potrebnega razvojnega modela. Zlasti cilji, navedeni v agendi v zvezi z gospodarsko vzdržnostjo ter družbeno in okoljsko trajnostnostjo, ter postavljanje blaginje ljudi v ospredje nakazujejo zelo pomembno pot in spodbujajo nekaj temeljnih ukrepov, navedenih tako v načrtu za okrevanje in odpornost kot v glavnih smernicah evropskih strukturnih skladov.

4.4 EESO se strinja s potrebo po spodbujanju povpraševanja po delovni sili (smernica 5) in zagotavljanju ustreznih in pravičnih minimalnih plač vsem delavcem v Evropi v skladu z nacionalno zakonodajo in praksami. Pri tem bi bilo tudi treba dostop do socialne zaščite in socialnih sistemov razširiti na vse delavce, vključno s tistimi v novih oblikah dela. Da bi z obvladovanja krize prešli na okrevanje, bi se bilo treba osredotočiti na vzdržne socialnovarstvene ukrepe in učinkovite spodbude za zaposlovanje, zlasti za mala in srednja podjetja. V zvezi s tem je treba spodbujati ukrepe za preusposabljanje, in sicer tudi v obdobjih skrajšanega delovnega časa, uvedenega zaradi pandemije. Spodbujati bi bilo treba socialni dialog in v okviru trdnih odnosov med delodajalci in delojemalci vključiti socialne partnerje, pri tem pa spoštovati njihovo avtonomijo. Davčna razbremenitev dela ne sme privedi do zmanjšanja upravičenosti do socialne zaščite, ki bi negativno vplivalo na sisteme socialnega varstva in na njihovo vzdržnost. EESO meni, da bi bilo treba okrepiti boj proti izogibanju davkom in davčnim utajam.

4.5 V zvezi s smernico 6, ki se nanaša na krepitev ponudbe delovne sile ter izboljšanje dostopa do zaposlitve, spretnosti in kompetenc, EESO meni, da je ključnega pomena zmožnost posameznih držav članic za načrtovanje učinkovitega usklajevanja naložbenih ukrepov za usposabljanje in trg dela, določenih v nacionalnih načrtih za okrevanje in odpornost in v okviru strukturnih skladov. Zagotoviti bo treba zlasti usklajevanje Evropskega socialnega sklada plus (ESS+) ter ukrepov za socialno zaščito in varstvo zaposlitve, ki se bodo v okviru programa SURE in drugih instrumentov izvajali do 31. decembra 2022, da bi spodbudili oblikovanje učinkovitih nacionalnih sistemov za aktiviranje zaposlovanja, ki bodo omogočili vključevanje, preusposabljanje in premeščanje delavcev. Razmisliti bi bilo treba o učinkovitih spodbudah za zaposlovanje in ukrepih za preusposabljanje, da bi med okrevanjem podprli ustvarjanje delovnih mest.

4.6 Med pandemijo je z razširitvijo dela na daljavo postalo še jasneje, da je treba oblikovati pravila in instrumente za izboljšanje razmerja med organizacijo dela, dobrim delovnim vzdušjem in uporabo digitalnih tehnologij. EESO ponovno poudarja, da je treba izkoristiti ves potencial dela na daljavo kot sredstva za izboljšanje delovnih pogojev in usklajevanje poklicnega in zasebnega življenja, hkrati pa je treba paziti, da ne postane potencialen vir diskriminacije in prikrajšanosti ⁽⁴⁾.

4.7 V sedanji krizi je postalo še toliko bolj jasno, da je treba priznati in zagotoviti pravico do vseživljenjskega učenja in dejanskega dostopa do kakovostnega izobraževanja in usposabljanja ter nadgrajevanja znanj in spretnosti, pri čemer je treba tudi zmanjšati sedanje razlike na področju strokovnega izpopolnjevanja tako med proizvodnimi kategorijami kot med državami članicami. Doseganje cilja glede dostopa do usposabljanja, določenega v akcijskem načrtu za socialni steber, bo pokazatelj sposobnosti držav članic za uvajanje novih instrumentov, ki zmanjšujejo neenakosti pri dostopu in izpolnjujejo potrebe trga dela glede novih znanj in spretnosti.

4.8 EESO v zvezi s smernico 7, tj. izboljšanje delovanja trgov dela in učinkovitosti socialnega dialoga, meni, da bi bilo mogoče cilje glede podpore mobilnosti in zaposljivosti delavcev doseči z vzpostavitvijo evropske digitalne platforme za usklajevanje povpraševanja in ponudbe na trgu dela, ki bi predstavljala skupen standard držav članic in služb za zaposlovanje ter spodbujala aktivne politike in evropsko mobilnost.

4.9 Socialni dialog in kolektivna pogajanja so pomembni elementi vzdržnosti in odpornosti evropskih gospodarstev, vendar je v nekaterih državah članicah še vedno treba na nacionalni ravni vzpostaviti regulativen in institucionalen okvir ⁽⁵⁾, ki bo spodbujal in podpiral sisteme odnosov med delodajalci in delojemalci. Med izvajanjem nacionalnih načrtov za okrevanje in odpornost se bo pokazalo, v kolikšni meri so države članice dejansko pripravljene vključiti civilno družbo v postopke odločanja in ukrepanja glede nacionalnega razvoja.

4.10 EESO v zvezi s smernico 8, tj. spodbujanje enakih možnosti za vse, krepitev socialne vključenosti in boj proti revščini, ponovno poudarja, da je treba oblikovati učinkovite politike vključevanja, ki bi jih morali obravnavati kot naložbe, ki so bistvenega pomena za rast gospodarskih in proizvodnih sistemov. EESO poudarja tudi vlogo aktiviranja zaposlovanja kot sredstva za vključevanje in boj proti revščini, ki preprečuje, da bi se uporabljali izključno socialnovarstveni ukrepi, ter z zagotavljanjem zaposljivosti in vstopa na trg dela spodbuja vključevanje. Bistveno pa je tudi uvesti ukrepe za preprečevanje tveganja novih oblik revščine med delavci z nizkimi dohodki, poleg drugih skladnih strategij za boj proti revščini.

4.11 Ključni elementi strategije za enake možnosti so tudi skupni standardi na področju politik enakosti spolov, vključevanje invalidov in oseb v ranljivem položaju ter vzpostavitev sistemov za spodbujanje družbene mobilnosti navzgor, ki omogočajo spodbujanje aktivnega staranja ter medgeneracijskega prenosa znanj in spretnosti.

4.12 Pandemija je razkrila, kako pomembno je vlagati v zdravje in varnost na delovnem mestu ter okrepiti inšpektorate za delo v državah članicah, da bi zagotovili nadzor za zaščito delavcev. Več evropskih držav je s socialnimi partnerji sklenilo protokole o preprečevanju širjenja virusa na delovnem mestu, s čimer so pokazale odgovornost in sposobnost odzivanja na izredne razmere.

V Bruslju, 23. septembra 2021

Predsednica
Evropskega ekonomsko-socialnega odbora
Christa SCHWENG

⁽⁴⁾ UL C 220, 9.6.2021, str. 13, in UL C 220, 9.6.2021, str. 1.

⁽⁵⁾ UL C 10, 11.1.2021, str. 14.